

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **85980** (13) **C2**
(51) **МПК (2009)**
F27D 23/00
F27D 11/00
F27B 14/00
C21C 5/56 (2008.01)

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

(54) ПЛАВИЛЬНИЙ ТИГЕЛЬ

1

(21) а200803413
(22) 17.03.2008
(24) 10.03.2009
(46) 10.03.2009, Бюл.№ 5, 2009 р.
(72) МІРОШНИЧЕНКО ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ,
UA, ЛЕВИЦЬКИЙ МИКОЛА ІВАНОВИЧ, UA, ЛА-
ДОХІН СЕРГІЙ ВАСИЛЬОВИЧ, UA, МАТВІЄЦЬ
ЄВГЕН ОЛЕКСАНДРОВИЧ, UA, ЛАПШУК ТАМАРА
ВОЛОДИМИРІВНА, UA
(73) ФІЗИКО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ МЕТА-
ЛІВ ТА СПЛАВІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
УКРАЇНИ, UA
(56) SU, 1 206 902, A, 23.01.1986
UA, 50 994, C2, 15.11.2002
UA, 68 272, A, 15.07.2004

2

SE, 457 990, B, 13.02.1989
KR, 2003005257, A, 27.06.2003
JP, 2006242547, A, 14.09.2006
Чернявский В.Б., Ладохин С.В., Гладков А.С.
Плавильные тигли и кристаллизаторы с
системами электромагнитного перемешивания
для электронно-лучевой плавки металлов и
сплавов // Процессы литья. - 2005. - №1. - С. 48-55
(57) Плавильный тигель, что включает мідний охо-
лоджувач і систему електромагнітного перемішу-
вання розплаву, який **відрізняється** тим, що сис-
тема електромагнітного перемішування розплаву
являє собою комбінацію з радіальних і сегментних
електромагнітних котушок.

Пропонований винахід стосується області ме-
талургії, зокрема обладнання для плавки і лиття
тугоплавких металів та їх сплавів у вакуумі з вико-
ристанням електронно-променевого нагріву.

Для плавки тугоплавких металів та їх сплавів
при електронно-променевої технології останнім
часом застосовуються мідні водоохолоджувальні
тигли з системою електромагнітного перемішуван-
ня (СЕМП) розплаву [1], застосування якої дає
змогу збільшити злив рідкого металу, полегшує
виплавку багатокомпонентних сплавів, зменшує
втрати металу внаслідок випаровування і скорочує
питомі витрати електроенергії.

Недоліком цих тиглів є те, що охоплююча охо-
лоджувач СЕМП, яка являє собою радіальні коту-
шки індукторів, не забезпечує рівномірного пере-
мішування мас розплаву як по діаметру, так і по
висоті тигля: інтенсивне перемішування по пери-
ферії тигля та в зоні безпосереднього прилягання
соленоїдів різко сповільнюється до центра і поза
цією зоною. Наслідком цього є необхідність збіль-
шення тривалості перемішування, що призводить
до додаткових втрат шихтових матеріалів і витрат
електроенергії, а також неконтрольованого і вибір-

кового розмивання гарнісажу, що небажано, як з
погляду забезпечення заданого хімічного складу,
так і з міркувань безпечної експлуатації тигля.

Таким же недоліком відзначається і найбільш-
чий за суттю тигель [2], у якому підвищення ефек-
тивності перемішування, зниження енергетичних
витрат і втрат металу досягається тим, що СЕМП
під час плавки може переміщатися вдовж тигля.

Метою пропонованого винаходу є забезпечен-
ня умов для інтенсифікації процесу перемішування
розплаву у тиглі і збереження гарнісажу необхідної
товщини по його висоті.

Поставлена мета досягається тим, що у пла-
вильному тиглі з СЕМП розплаву, згідно з винахо-
дом, СЕМП являє собою комбінацію з радіальних
та сегментних котушок.

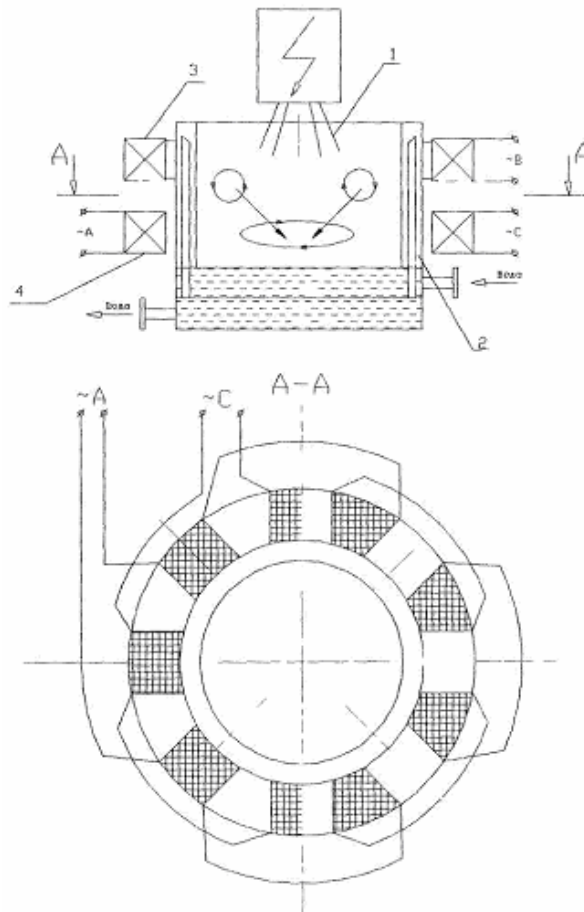
Робота тигля пояснюється Фіг. Після попере-
дного сплавлення електронним пучком 1 в тиглі 2
завантаженої шихти в моноліт і утворення дзерка-
ла рідкого металу на його поверхні, включаються
радіальні 3 і сегментні 4 котушки СЕМП, що охо-
плюють тигель. Радіальні котушки при цьому фор-
мують вісесиметричне, а сегментні - обертове по-
ле, з віссю, що являє собою вертикальну вісь

(13) **C2**(11) **85980**(19) **UA**

тигля 2. В результаті взаємодії цих полів утворюється результуюче поле (на Фіг. зображено пунктиром), нахилене стосовно вертикалі вздовж тигля, що зумовлює тангенціальний (вертикально-круговий) рух розплаву, чим створюються умови для більш інтенсивного і рівномірного переміщення його в усьому об'ємі тигля і збереження заданої товщини гарнісажу по його висоті.

Література:

1. Чернявский В.Б., Ладохин СВ., Гладков А.С. Плавильные тигли и кристаллизаторы с системами электромагнитного перемешивания для электронно-лучевой плавки металлов и сплавов // Процессы литья. - 2005. - №1. - 0. 48-55.
2. Патент України №68272. 15.07.04. Бюл.№7.

Фіг.